

Vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalveluiden järjestämisohjeet

Sisällys

1. Vaikeavammaisen kuljetuspalvelu.....	3
1.1. Kuljetuspalvelun sisältö	3
2. Kuljetuspalveluiden hakeminen	4
3. Myöntämisen perusteet ja päätöksenteko	5
4. Erityiskysymyksiä.....	7
4.1. Asiakkaan omavastuuosuus matkakustannuksista	7
4.2. Odotus-, pysähdys- ja asiointiaika.....	7
4.4. Saattajan/avustajan matkat.....	8
5. Muut ohjeet	8

1. Vaikeavammaisen kuljetuspalvelu

Kuljetuspalvelut ovat osa vammaispalvelua. Palvelun myöntäminen perustuu kullekin hakijalle tehtävään palveluntarpeen arviointiin.

Kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle kohtuulliset kuljetuspalvelut niihin liittyvine saattajapalveluineen, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista. Kuljetuspalvelu on tarkoitettu korvaamaan sellaista julkista joukkoliikennettä, joka ei ole vaikeavammaisen käyttäjän kannalta riittävän esteetöntä tai omatoimisesti saavutettavaa.

Kuljetuspalvelujen tavoitteena on edistää vaikeavammaisen tasa-arvoa ja toimintamahdollisuuksia. Kuljetuspalvelujen avulla vaikeavammaisille henkilöille turvataan kohtuulliset liikkumismahdollisuudet.

Kunnalla on oikeus järjestää palvelu harkitsemallaan tarkoituksenmukaisella tavalla, esimerkiksi taksikuljetuksina, kutsutaksikuljetuksina, kimppakyyteinä tai asiointilinjojen avulla.

1.1. *Kuljetuspalvelun sisältö*

Kuljetuspalveluihin ja niihin liittyviin saattajapalveluihin kuuluvat vaikeavammaisen henkilön tarpeelliset, jokapäiväiseen elämään kuuluvat kuljetukset, jotka liittyvät

- työssä käymiseen
- opiskeluun
- asioimiseen
- yhteiskunnallisen osallistumiseen
- virkistykseen

Työ- ja opiskelumatkat

Kuljetuspalvelua myönnetään välttämättömiin työ- ja/tai opiskelumatkoihin. Työ- ja/tai opiskelumatkalla tarkoitetaan pääsääntöisesti matkaa kotoa työ- tai opiskelupaikalle ja takaisin kotiin.

Asiointi- ja vapaa-ajan matkat

Kuljetuspalveluina suoritettavat vapaa-ajan matkat on tarkoitettu siirtymiseen paikkoihin, joissa asiakas asioi, osallistuu harrastuksiin tai muuhun sosiaaliseen toimintaan. Asiointi- ja virkistysmatkoihin myönnetään pääsääntöisesti 18 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa.

Kiertoajelu ilman asiointikohdetta ei ole kuljetuspalvelua, jota kunnan pitää järjestää. Kuljetuspalvelu on tarkoitettu henkilökuljetuksiin, eikä sitä voi käyttää pelkästään tavaroiden tai esineiden kuljettamiseen.

Vammaispalvelulain mukaisia kuljetuspalvelumatkoja voi tehdä Muonion kunnan alueella tai naapurikuntiin. Naapurikuntia määriteltäessä kiinnitetään huomioita matkan pituuteen ja vammaisen ihmisen esittämään yksilölliseen kuljetustarpeeseen. Kunta voi rajoittaa kuljetuspalveluja siten, että korvattavaksi tulee kuljetuspalvelujen järjestämisestä aiheutuvat kohtuulliset kustannukset.

2. Kuljetuspalveluiden hakeminen

Kuljetuspalvelua haetaan kirjallisesti siihen tarkoitettulla hakemuslomakkeella. Hakemus osoitetaan sosiaalityöntekijälle. Lomakkeita saa sosiaalitoimistosta, ja sen voi myös tulostaa Muonion kunnan kotisivuilta, osoitteesta www.muonio.fi.

Kuljetuspalveluhakemuksen mukaan tulee liittää enintään kuusi kuukautta vanha lääkärintodistus, josta ilmenee hakijan liikkumista vaikeuttavat vammat ja/tai sairaudet.

Lisätietoja antaa sosiaalityöntekijä, 0404895181, etunimi.sukunimi@muonio.fi.

3. Myöntämisen perusteet ja päätöksenteko

Vammaispalvelulain mukainen kuljetuspalvelupäätös tehdään asiakkaan hakemuksen, hakemuksen liitteeksi tarvittavien asiantuntijalausuntojen ja palvelutarpeen selvittämisen perusteella. Vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun saamisen edellytyksenä oleva vaikeavammaisuuden määrittely ei perustu pelkästään lääkärin tai muun asiantuntijan arvioon. Palvelutarpeen selvittämisessä / arvioinnissa otetaan myös huomioon vamman tai sairauden aiheuttamat toimintarajoitteet siinä ympäristössä ja elinolosuhteissa, joissa asiakas toimii. Tarvittaessa tehdään kotikäynti.

Vammaispalveluasetuksen mukaan kuljetuspalveluja ja niihin liittyviä saattajapalveluja järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään henkilöä,

- jolla on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa ja
- joka ei vammansa tai sairautensa vuoksi voi käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia.

Palvelun myöntäminen ei ole riippuvainen henkilön varallisuudesta, iästä tai diagnoosista. Selvitettäessä voiko henkilö käyttää joukkoliikennevälineitä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia, tulee lääkärintodistuksella osoitettavan sairauden/diagnoosin lisäksi arvioinnissa ottaa huomioon vamman tai sairauden aiheuttamat toimintarajoitteet siinä ympäristössä ja elinolosuhteissa, joissa asiakas toimii.

Kuljetuspalvelun tarpeen tulee johtua vammasta tai sairaudesta, joista aiheutuva haitta on pitkäaikainen. Pitkäaikaiseksi vammaksi tai sairaudeksi katsotaan pääsääntöisesti vähintään vuoden kestävä tila. Kuljetuspalvelua ei myönnetä yleensä sairaudesta toipumisen ajaksi tai kuntoutusvaiheeseen.

Pelkästään ikääntymisestä johtuvat toimintarajoitteet ja liikkumisen vaikeudet eivät ole vaikeavammaisuutta. Ikääntymisestä aiheutuva toimintakyvyn aleneminen ei ole riittävä peruste vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun myöntämiselle. Ikääntymisestä aiheutuvien toimintarajoitusten perusteella voidaan myöntää sosiaalihuoltolain mukaista kuljetuspalvelua, mikäli muut edellytykset täyttyvät.

Asiakkaalle tehdään kuljetuspalvelun myöntämisestä viranhaltijapäätös sekä maksusitoumus, joista ilmenee myönnettyjen kuljetuspalvelumatkojen määrä sekä päätöksen voimassaoloaika. Lisäksi niihin on kirjattu mahdolliset erillisoi-keudet, kuten oikeus saattajaan. Asiakkaan tulee näyttää maksusitoumusta taksinkuljettajalle matkan aikana. Lisäksi asiakkaan vastuulla on huolehtia siitä, ettei kuljetuspalvelun käyttö ylitä myönnettyjen matkojen määrää.

Päätöksen mukana seuraa valitusosoitus.

Kuljetuspalveluja saavan henkilön on ilmoitettava kuljetuspalvelupäätöksen tehneelle viranomaiselle kaikista päätöksen voimassaoloon vaikuttavista muutoksista, kuten toimintakyvyn muutoksista, muutosta kunnan sisällä, muutosta toiselle paikkakunnalle tai pitkäaikaishoitoon siirtymisestä. Kuljetuspalvelupäätöstä tarkistetaan ja siihen tehdään tarvittavat muutokset, mikäli asiakkaan palvelutarve muuttuu. Kun asiakkaan kuljetuspalveluiden tarve on lakannut, kuljetuspalvelupäätös lakkautetaan.

4. Erityiskysymyksiä

4.1. Asiakkaan omavastuuosuus matkakustannuksista

Asiakas maksaa matkojen omavastuuosuuden kuljettajalle. Omavastuuosuus määräytyy kuljetun kilometrimäärän mukaan ja on linja-autoliikenteen kulloinkin voimassaolevan vakiovuorotaksan mukainen. Edestakaisella matkalla omavastuuosuus on perittävä molemmilta suunnilta. Autoilija laskuttaa Muonion kuntaa omavastuuosuuden ylittävältä osalta.

4.2. Odotus-, pysähdys- ja asiointiaika

Odotus

Kuljetuspalveluun sisältyvä odotusaika on maksimissaan 5 minuuttia taksin odottaessa asiakasta tilauspaikalla. Mikäli odotus on pidempi, asiakas maksaa odotusajan itse.

Pysähdys

Yhdensuuntaiseen matkaan voi sisältyä yksi asiakkaan matkan varrella oleva lyhyt pysähdys, maksimissaan 5 minuuttia.

Asiointiaika

Asiointiaika tarkoittaa aikaa, jonka asiakas käyttää asiointiin taksin odottaessa. Asiointiaika voi olla enintään yksi tunti. Erityistapauksissa esimerkiksi lähikuntiin tehtävillä matkoilla odotusaikaa voidaan perustellusta syystä korvata enemmän kuin yksi tunti, jos se tulee halvemmaksi kuin kaksi edestakaista matkaa.

Asiointiaikaa ei voi käyttää yhdensuuntaisella matkalla. Mikäli asiakas käyttää asiointiaikaa, kuuluu asiakkaalta aina kaksi yhdensuuntaista matkaa (=edestakainen matka ja omavastuu peritään kumpaankin suuntaan).

4.4. Saattajan/avustajan matkat

Asiakkaan mukana voi kulkea maksutta yksi henkilö saattajana/avustajana, mikäli asiakkaalle on myönnetty saattajaoikeus. Oikeus saattajaan on kirjattu viranhaltijan tekemään päätökseen. Saattaja pääsee kyydissä ilmaiseksi. Saattaja avustaa asiakasta välittömästi ennen matkaa, sen aikana ja sen jälkeen. Saattajapalvelun tarkoituksena on mahdollistaa kuljetuspalvelujen käyttö.

5. Muut ohjeet

Kuljetuspalvelun käyttäjän on tilattava lähin saatavilla oleva taksi.

Vammaispalvelulain mukaisia kuljetuspalvelumatkoja ei saa käyttää terveydenhoitomatkoihin, joiden korvaus perustuu sairausvakuutuslakiin tai korvaus tulee vakuutusyhtiöltä. Näitä matkoja ovat esimerkiksi:

- lääkäri-, laboratorio- ja terapiakäynnit
- lääkinnällisen kuntoutuksen maksusitoumuksella hankittavien apuvälineiden sovitus
- lääkärin määräämät tutkimus- ja hoitokäynnit.

Terveydenhuoltomatkojen korvauksista tarkempia ohjeita saa Kelan toimistosta tai osoitteesta www.kela.fi

Kuljetuspalvelua ei ole tarkoitettu tavarakuljetukseen, jossa asiakas ei ole mukana. Asiakkaalla voi olla kuljetuksessa mukana välttämättömät apuvälineet sekä tarvittavat muut tavarat, esim. ostoskassi, matkalaukku, lastenrattaat.

Esimerkiksi huonekaluja, isoja kodinkoneita, muuttolaatikoita tai tilaa vieviä rakennustarvikkeita ei kuljetuspalvelulla saa kuljettaa. Tällaiset kuljetukset on asiakkaan maksettava kokonaan itse.

Kuljetuspalvelupäätös on henkilökohtainen. Kuljettajan vastuulla on tarkistaa asiakkaan henkilöllisyys, kuljetuspalvelupäätöksen voimassaoloaika ja matkustusalue sekä myönnettyjen matkojen määrä. Jos kuljetuspalveluita käytetään ohjeiden vastaisesti tai vilpillisesti, vahingon aiheuttaja on velvollinen korvaamaan kunnalle aiheutuvat kustannukset. Kunta voi myös jättää vilpillisesti (esim. omavastuun perimättä jättäminen) toimineen kuljetuspalvelun tuottajan kuljetukset korvaamatta.

Kuljetuspalvelun tuottaja toimittaa kuukausittain palvelusta kuntaan asiakaskohtaisen kokonaislaskun, jossa näkyvät asiakkaan maksusitoumuksen numero sekä asiakasmaksuselosteet. Kokonaislaskun liitteenä ovat alkuperäiset taksimatkakuitit.